

gyvieji šaltiniai

2025/1 (109)

**Prisikėlimo
tikrovės link**
Gediminas Kapustavičius

**Jėzaus pėdomis:
500 metų drąsaus
tikėjimo istorija**
Artūras Rulinskas

**Viltis
mirties šešėlio
slėnyje**
Sandra Doan

Kaina 1 Eur

Žurnalą leidžia

Misionieriškas labdaros fondas „Šviesa Rytuose“ nuo 1998 m. Išeina keturis kartus per metus. Reg. Nr.: 98–044. Tiražas 5000 egz.

Fondo valdybos pirmininkas

Zenonas Buivydas

Fondo valdytojas

Remigijus Jucevičius

Redaktorė

Lina Jurgaitienė

Redakcinė kolegija:

Sandra Doan,
Irmantas Jakubonis,
Gediminas Kapustavičius,
Robertas Peteraitis

Kalbos redaktorė

Birutė Bikulčienė

Dizainerė

Rima Ramonienė

Fotografijos:

„Shutterstock“, „unsplash“

Spaudė

UAB „BALTO print“
Utenos g. 41A, Vilnius

Redakcija

Žurnalas GYVIEJI ŠALTINIAI
Pylimo g. 20-10
LT- 01118 Vilnius
Tel. 8 618 08200
el. paštas: gyviejisaltiniai@gmail.com
www.gyviejisaltiniai.lt

Žurnalo rėmėjai:

Sigitas Gideika ir Jakob Tielmann

Jūs taip pat galite prisidėti prie žurnalo platinimo ir jo tiražo augimo, pervedę savo auką į Misionieriško labdaros fondo „Šviesa Rytuose“ sąskaitą
LT957300010129360165
banke AB „Swedbank“
Įmonės kodas 292014790

Straipsnių autoriai ne visada atspindi redakcijos požiūrį.

Brangūs mūsų žurnalo Bičiuliai,

KRISTUS PRISIKĖLĖ! IŠ TIESŲ, IŠ TIESŲ PRISIKĖLĖ!

Dėkinga širdimi Dievui už dar vieną sulauktą pavasarį visos mūsų leidinio redakcinės kolegijos vardu noriu tarti didelį AČIŪ mūsų brangiems Rėmėjams už ištikimybę remiant žurnalą „Gyvieji šaltiniai“. Tik Jūsų dėka turime evangelinės minties spausdintą žodį!

Šlovė nuostabiam gyvajam Dievui ir mūsų Viešpačiui Jėzui! Džiaugiamės, kad iš Jo didžios malonės gyvename taikoje ir turime plačiai atvertas duris skelbti Evangelijos žinią Lietuvos žmonėms!

Kviečiu melstis už mūsų tautą, ypač už šeimas, už mūsų jaunimą, kad jie atrastų savo pašaukimą ir gyvenimą ištikimi Dievui bei atsparūs nuodėmei. Nepailskime melstis už mūsų ganytojus ir valdžias, kad jie bijotų Dievo ir tarnautų žmonių gerovei.

O kol turime jėgų ir laiko, nepailskime daryti gera, prisidėkime prie tarnavimų, kurie neša Gerąją Naujieną į įkalinimo įstaigas, ligonines, senelių namus, mokymo įstaigas, darbovietes ir į mūsų miestų gatves. Užtarkime brolius ir seseris maldoje, kurie padeda skelbti Evangeliją per spaudą, radiją ir interneto platybes. Dėkoju kiekvienam jau dabar.

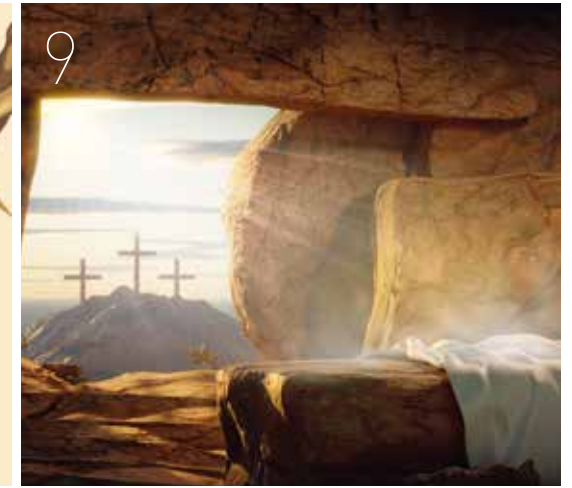
Artėjančios šventės proga dar kartą ištarkime sau ir savo artimiesiems – KRISTUS PRISIKĖLĖ! Ir, žinoma, drauge visi džiaugsmingai atliepkime – IŠ TIESŲ, IŠ TIESŲ PRISIKĖLĖ! JIS GYVAS!

*Žurnalo redakcinės kolegijos vardu,
misionieriško labdaros fondo „Šviesa Rytuose“
valdybos pirmininkas Zenonas Buivydas*

Turinys

2

9

24

26

- 2 Prisikėlimo tikrovės link
Gediminas Kapustavičius
- 6 Radikalieji tikėjimo piligrimai
Valdas Vaitkevičius
- 9 Ar tikrai Jėzus mirė ir prisikėlė?
Josh Mc Dowell
- 13 Jėzaus pėdomis: 500 metų
drausaus tikėjimo istorija
Artūras Rulinskas
- 17 Viltis mirties šešėlio slėnyje
Sandra Doan
- 21 Taikos kariai: kaip menonitai
kovoja be ginklų
Steponas Ribokas
- 24 Unikalus Jėzaus prisikėlimas
iš numirusių
Bob&Debby Gass
- 26 Meilė, kuri niekada nesibaigia
Rasa Karpavičienė
- 26 Einu į priekį džiugia širdimi
Jurgita Grigaliūnienė
- 29 Ultimatumas atvedė pas
Dievą ir į bažnyčią
Raminta Jurkšienė

Prisikėlimo tikrovės link

Gediminas Kapustavičius

Kauno baptistų bendruomenės „Kristaus Misija“ pastorius

Velykos, Jėzaus Kristaus prisikėlimo šventė, skelbia pergalingą žinią žmonijai – nuodėmė sunaikinta, mirtis nugalėta, kelias į dangų atviras ir amžinas gyvenimas teikiamas kiekvienam, kuris tiki Dievo Sūnumi! Mielas bičiuli, ar tu tiki Kristaus prisikėlimu? Įrodymų daugiau negu pakanka. Naujasis Testamentas – tai prisikėlimo faktą liudijantis dokumentas, kuris surašytas ir užantspauduotas ne vien rašalu, bet gyvojo Dievo Dvasia ir pasirašytas švenčiausiu Dievo Sūnaus krauju.

Sutikęs prisikėlusį
Kristų tu ne tik pažinsi
Jį asmeniškai, bet ir
patirsi Jo prisikėlimo
jėgą savo gyvenime.

Jame užfiksuoti prisikėlimą mačiusių liudininčių parodymai. Anglų mokslininkas Brukas Vesthotas (Brooke Foss Westcott) rašė: *Remdamasis visais parodymais nesuklysiu sakydamas, kad istorijoje nėra vienas įvykis nėra dokumentuotas taip išsamiai ir įvairiapusiškai, kaip Kristaus prisikėlimas.* Tačiau prisikėlimas yra gerokai daugiau nei vien istorinis įvykis, kurio pagrindimo turėtume ieškoti praeities labirintuose. Yra dar realesnis būdas įsitikinti Kristaus prisikėlimo tikrumu. Apaštalas Paulius, kaip ir daugelis kitų krikščionių, siekė pažinti prisikėlimą eidamas šiuo keliu: *kad pažinčiau Jį, Jo prisikėlimo jėgą (Filipiečiams 3, 10).*

Tu gali pažinti Kristų asmeniškai. Nepamiršk, Jėzus prisikėlė, o tai reiškia, kad Jis yra gyvas: *Aš buvau numiręs ir štai esu gyvas per amžius (Apreiškimo 1, 18).* Jėzaus gyvenimas nutrūko, kai Jam buvo 33 metai, tačiau po trijų dienų Jis prisikėlė ir daugiau nebemiršta, nes mirtis daugiau nebeturi Jam galios. Jis gyvena amžinai. O jeigu Jis gyvas, reiškia su Juo galima susitikti ir pažinti Jį asmeniškai. Apaštalas Paulius, tuomet dar fariziejus Saulius, sutiko Jėzų pakeliui į Damaską. Iki tos akimirkos Saulius netikėjo Kristaus prisikėlimu ir netgi aršiai persekiojo Jėzaus mokinius. Susitikimas su gyvuoju Kristumi negrįžtamai pakeitė jo įsitikinimus ir gyvenimo kryptį. Jis tapo Jėzaus prisikėlimo liudininku ir likusį savo gyvenimą siekė kuo artimiau Jį pažinti.

Jeigu tu netiki prisikėlimu, reiškia dar nebuvai sutikęs gyvojo Kristaus. O kurgi galėčiau atrasti Kristų? Iš tikrųjų Jėzus yra visai šalia, *netoli nuo kiekvieno iš mūsų (Apaštaly darbai 17, 27).* Jis eina kartu su mumis per gyvenimą, tačiau mes paprasčiausiai Jo neatpažįstame: *Jiems taip besikalbant ir besvarstant, prisiartino pats Jėzus ir ėjo kartu. Jų akys buvo uždengtos, ir jie Jo neatpažino (Luko 24, 5–16).*

Kodėl? Labai dažnai žmonės apakina religija. Religija yra visa tai, ką turime daryti: laikytis tradicijų, papročių, atlikti apeigas, ritualus, daryti gerus darbus ir t. t. O Kristus yra gyvas Asmuo, kuriuo turime tikėti ir sekti.

Saulius buvo toks uolus dėl savo tėvų religijos, jog ne tik neatpažino Dievo Sūnaus, bet

netgi ėmė Jį persekioti: *Jis tarė: „Kas Tu esi, Viešpatie?“ Viešpats atsakė: „Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji. Sunku tau spyriotis prieš akstiną! (Apaštaly darbai 9, 5).* Koks dvasinis aklumas! Tiesiog neįtikėtina. Dievui reikėjo apakinti Saulių fiziškai, kad šis praregėtų dvasiškai. Taip, kartais Viešpačiui tenka imtis radikalių priemonių, kad atkreiptų mūsų dėmesį į Save. Juk taip dažnai būname pasinėję į savo religiją, savo laimėjimus, savo darbus, savo norus, savo rūpesčius, kurie visiškai užgožia Dievo veidą ir mes Jo nebeatpažįstame.

Deja, neatpažinau ir aš. Užtrukau beveik tris dešimtmečius, kol supratau, kad Dievas visus tuos metus buvo šalia ir kantriai beldėsi į mano širdį. O aš vis bėgau ir bėgau nuo Jo, vaikydamašis tariamos laimės įvaizdį, kol atsidūriau savo klystkelių ir nevirties aklavietėje. Apmaudu. Buvau toks aklas ir kurčias. Ir tik skaudžios nesėkmės atvėrė man akis. Galiausiai, apaštalas Paulius, aš ir daugelis kitų pasiklydusių žmonių supratome, kad Dievas yra gyvas ir tikras. O gyvenime nėra nieko vertingesnio už asmeninę ryšį su savo Kūrėju ir Gelbėtoju: *Dėl Jo aš praradau viską ir viską laikau sąslavomis, kad laimėčiau Kristų..., kad pažinčiau Jį... vejuosi, norėdamas pagauti, nes jau esu Kristaus Jėzaus pagautas (Filipiečiams 3, 8–12).*

Tu gali patirti Kristaus veikimą. Sutikęs prisikėlusį Kristų tu ne tik pažinsi Jį asmeniškai, bet ir patirsi Jo prisikėlimo jėgą savo gyvenime. Juk Kristus ne tik gyvas, bet ir galingas Asmuo.

Pažinti gyvą Kristų ir patirti Jo galią yra pats tikriausias prisikėlimo įrodymas. Ta pati jėga, kuri antgamtiniu būdu veikė prikeldama Jį iš mirties, ima reikštis ir tavo gyvenime. Tai jėga, kuri atgaivina tavo širdį.

Šiandien daugelis žmonių gyvena neapsakomoje įtampoje, kamuojami nerimo, baimės, depresijos, netekę vilties, prislėgti įvairių rūpesčių bei vargų. Jėzus nori ir gali atgaivinti tavo apmirusią širdį: *Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti, ir Aš jus atgaivinsiu... ir jūs rasite savo sieloms atgaivą (Mato 11, 28–29)*. Jo prisikėlimo jėga pažadina mumyse viltį, džiaugsmą, ramybę, uždega norą gyventi, svajoti ir mylėti. Prisikėlimo jėga galime naudotis jau dabar, o ne tik tuomet, kai būsime danguje. Tai jėga, kuri nugali tavo nuodėmes ir sunkumus. Galbūt neturi jėgų išsivaduoti iš žalingų įpročių ar įveikti iškilusių problemų? Patikėk, yra jėga, kuria gali pasinaudoti.

Apaštalas Paulius, kuris savo gyvenimo kelyje patyrė nepaprastai daug sunkumų, atvirai išpažįsta, kad Jėzus teikia jam jėgų įveikti visas kliūtis: *Aš visa galiu Kristuje, kuris mane stiprina (Filipiečiams 4, 13)*. Kristaus prisikėlimo jėga ne tik atgaivina tavo širdį, įveikia tavo nuodėmes ir sunkumus, bet ir keičia tavo gyvenimą: *Jei kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys. Kas sena – praėjo, štai visa tapo nauja (2 Korintiečiams 5, 17)*. Keičiasi tavo požiūris į gyvenimą, mąstymas, vertybės, charakteris, elgesys ir gyvenimo būdas. Keičiasi viskas, nes tu tampi kitu žmogumi, kuris diena iš dienos darosi vis panašesnis į Dievo Sūnaus atvaizdą: *Mes visi, atidengtu veidu lyg veidrodyje regėdami Viešpaties šlovę, esame keičiami į tą patį atvaizdą iš šlovės į šlovę, veikiami Viešpaties, kuris yra Dvasia (2 Korintiečiams 3, 18)*.

Toks ir yra Dievo sumanymas. Kristus pirmiausia pakeičia mūsų širdį, o metui atėjus pakeis mūsų gėdingą kūną ir padarys jį panašų į savo šlovingą kūną, ta jėga, kuria Jis visa palenkia sau (Filipiečiams 3, 21). Prisikėlimo tikrovė prasideda tikinčio žmogaus širdyje. Dievas atgaivina mūsų dvasiškai mirusią sielą, galiausiai atgaivins ir fiziškai mirusius kūnus.

Bažnyčia – dar vienas Kristaus prisikėlimo įrodymas, kuriuo galime įsitikinti kiekvienas asmeniškai.

Tu gali priklausyti Kristaus bažnyčiai. Bažnyčia – dar vienas Kristaus prisikėlimo įrodymas, kuriuo galime įsitikinti kiekvienas asmeniškai. Pamenu Dievo ieškančio žmogaus liudijimą: *Jeigu yra bažnyčios, reiškia turi būti ir Dievas*. Ir iš tiesų, bažnyčios yra akivaizdūs Dievo pėdsakai, aptinkami visuose žemės kraštuose. Kristus įkūrė pirmąją Bažnyčią, ši steigė naujas bendruomenes. Taip bažnyčios augo, išplito visame pasaulyje ir sėkmingai gyvuoja beveik du tūkstančius metų. Nors įvairiais istorijos periodais būta net labai žiaurių krikščionių persekiojimų ir bandymų nušluoti ištikimas Kristui bažnyčias nuo žemės paviršiaus.

Panašus fenomenas yra Izraelio tauta, kurios dramatiška istorija ir išlikimas liudija apie antgamtinę Apvaizdos globą. *Vieną dieną Prūsijos imperatorius Frydrichas Didysis (1712–1786), agnostikas, Apšvietos judėjimo mokinys, su savo asmeniniu gydytoju aptarinėjo įvairias XVIII amžiaus pabaigos problemas. Galiausiai jis gydytojui uždavė nuoširdų klausimą: „Ar yra koks nors esminis įrodymas, kad egzistuoja asmeninis Dievas?“ Ilgai nemąstęs gydytojas atsakė: „Žydai, mano karaliau, žydai!“ (Johannes Fichtenbauer „Alyvmedžio slėpinys“ 37 psl.). Nieko keisto, juk tas pats Dievas, kuris įkūrė Izraelio tautą, įkūrė ir Bažnyčią: *Aš pastatysiu savo bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės (Mato 16, 18)*.*

Beje, bažnyčia nėra pastatas, bet gyvai tikinčių Kristumi žmonių bendruomenė, pasišventusi sekti ir atstovauti Viešpačiui savo aplinkoje. Suprantama, tiek praeityje, tiek ir šiandien yra nemaža taip vadinamų „bažnyčių“, kurios nutolo nuo Kristaus mokymo ir neturi nieko bendra su Juo, tačiau visais laikais būta atsivadusių Kristui bažnyčių, kurios ištikimai seka Juo kiekvienoje kartoje. Jėzus Kristus pažadėjo ir istorija patvirtino nenutrūkstamą liniją Naujojo Testamento bažnyčių, kurios gyvavo nuo Kristaus laikų iki mūsų dienų: *Aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos. Amen (Mato 28, 20)*. Jos išlaikė Evangelijos tiesą, biblinį krikštą, autentišką apaštalų mokymą, krikščionišką gyvenimo būdą bei kitus Naujojo Testamento bažnyčios bruožus. Nėra jokių abejonių, kad Kristus gyvas ir globoja savo bažnyčias kiekvienoje kartoje ir tautoje: *Jam tebūna šlovė bažnyčioje Kristuje Jėzuje per visas kartas amžių amžiais! (Efeziečiams 3, 21)*.

Bažnyčios nėra vien iškalbingas istorinis palikimas, bet ir prisikėlusio Kristaus buvimo ir veikimo erdvė šiandien: *Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir Aš esu tarp jų (Mato 18, 20)*. Kristus yra kiekvienos Naujojo Testamento bažnyčios Galva – per Šventąją Dvasią Jis veda, ugdo, saugo, aprūpina ir naudoja savo bažnyčias, kurios yra Jo kūnas: *Juk*

niekas niekada nėra nekentęs savo kūno, bet jį maitina ir globoja kaip ir Kristus bažnyčią (Efeziečiams 5, 29). Tokioje bažnyčioje sutinkame prisikėlusį Kristų, kuris gyvai prabyla mums per skelbiamą Žodį, girdi ir atsako į mūsų maldas, atliepia mūsų reikmes, keičia mūsų charakterį, moko mylėti, atleisti, priimti savo artimą, teikia ramybės ir vilties. Bažnyčia yra susitikimo, glaudaus bendravimo ir bendradarbiavimo su Kristumi aplinka, kurioje tikintis žmogus realiai patiria, stiprina ir išreiškia savo asmeninį ryšį su prisikėlusiu Kristumi. Bažnyčiose sutinkame gausybę krikščionių, kurie žino, kad Kristus gyvas, nes jie kasdien patiria Jo artumą savo gyvenime. Daugiau kaip dvidešimt metų tarnauju pastoriumi bažnyčioje ir nuolat stebiuosi, kaip Viešpats nepaliaujamai ir neįtikėtinais rūpinasi mūsų bendruomene bei kiekvienu jos nariu. Kristus tikrai gyvas ir kviečia kiekvieną žmogų tapti Jo kūno – bažnyčios – dalimi.

Tikras krikščionis yra tas, kuris atpažino prisikėlusį Kristų ir atvėrė Jam savo širdies duris: *Štai Aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, Aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi (Apreiškimo 3, 20)*. Nuo tos akimirkos prisikėlimo tikrovė yra neatsiejama ir neatšaukiama jo gyvenimo dalis.

Radikalieji tikėjimo piligrimai

Valdas Vaitkevičius

Visi žino, kada prasidėjo krikščioniškoji Reformacija, o ar gali pasakyti, kada ji baigėsi? Kokius klausimus ji kėlė ir kaip vystėsi? Reformacija buvo nuolatinis procesas, kuris, priklausomai nuo šalies, įgavo skirtingą intensyvumą. Kai kuriose šalyse ji pasitenkino pirmaisiais pokyčiais, o kitur reformatoriai siekė radikalesnių permainų. Romos katalikybės autoriteto atsisakymas kėlė naujus klausimus: kaip turėtų veikti reformuota Bažnyčia? Kaip suprasti sakramentus ir kokios turėtų būti tikinčiųjų gyvenimo praktikos?

Radikalūs pokyčiai bažnytinėje struktūroje ir tikinčiųjų gyvenime tapo antrosios reformacijos pagrindu. Apie tai verta kalbėti, nes reformacija nesibaigė vien tik M. Liuterio tezėmis. Kitų reformatorių siekiai ir radikalūs reikalavimai sukėlė pokyčių, turėjusių įtakos ne tik Bažnyčiai, bet ir teologijai bei politinei santvarkai.

Antroji reformacija. Kas tai?

Kuo skiriasi antroji reformacija nuo pirmosios? Iš pradžių teisingumo dėlei reikia pasakyti, kad anabaptistų judėjimas neprasidėjo tuščiame lauke. Tam tikri atsinaujinimo procesai vystėsi jau Romos katalikų bažnyčioje. Taigi anabaptistai sėmėsi „įkvėpimo iš katalikiškosios tradicijos: pavyzdžiui, vienuolystei būdingas stiprus drausmės ir bendruomenės jausmas, katalikiškame misticizme randamas dėmesys Šventajai Dvasiai arba dėmesys sekimui Jėzumi kasdieniniame gyvenime“¹.

Iš M. Liuterio Reformacijos dvasios anabaptistai perėmė gilią pagarbą Šventojo Rašto autoritetui, tačiau sąžinės laisvę jie išplėtojo dar radikaliau.

Antroji reformacija pradėjo formuotis 1520–1530 m. ir tapo žinoma kaip radikaloji refor-

¹ <https://www.anabaptism500.ch/history>

macija. Šios krypties reformatoriai – Meno Simonas (Olandija), Baltazaras Hubmajeris (Šveicarija) ir kiti – ne tik kvestionavo Bažnyčios autoritetą, bet ir siekė radikalių permainų tikėjimo praktikoje. Jie atsisakė vaikų krikšto, nes tikėjo, kad „tikėjimas būtinas krikšto priėmimui“². Dėl to tik suaugusieji, atsakantys už savo sprendimus, gali priimti tikrą tikėjimą.

Tai buvo tarsi revoliucija Bažnyčioje, kurioje žmonės pradėjo klausti: „Kodėl mes turime gyventi taip, kaip mums sako kunigai? Kodėl negalime tiesiog sekti Jėzaus pavyzdžiu?“ Tai buvo drąsus klausimai, kuriuos uždavė anabaptistai ir kiti radikalūs reformatoriai.

Ši antroji reformacija buvo savotiškas laisvės siekis, kuriame žmonės norėjo būti atsakingi už savo gyvenimą ne tik religinių autoritetų, bet ir Dievo akivaizdoje. Šie siekiai tapo pagrindu atviram, asmeniniam tikėjimui ir naujam požiūriui į Bažnyčią, kuris turėjo didelės įtakos vėlesniems judėjimams.

Pirmosios ir antrosios reformacijos skirtumai

Teologiniai skirtumai: Pirmoji reformacija, atstovaujama M. Liuterio ir J. Kalvino, akcen-

tavo tikėjimą ir Bibliją, tačiau struktūra išliko. Antroji reformacija ėjo toliau atsisakydama vaikų krikšto ir Bažnyčios bei valstybės ryšių.

Organizaciniai skirtumai: Pirmosios reformacijos šalininkai išlaikė Bažnyčios struktūrą, kai kurie sukūrė valstybinę Bažnyčią. Antrosios reformacijos bendruomenės buvo nepriklausomos, be hierarchijos ir atsisakė valstybės įtakos³.

Dvasinio gyvenimo skirtumai: Pirmieji reformatoriai išlaikė liturgiją ir organizuotas pamaldas, o anabaptistai skatino paprastumą ir asmeninį tikėjimą⁴.

Teigiama antrosios reformacijos įtaka

Antroji reformacija ne tik paveikė Bažnyčią, bet ir turėjo įtakos visuomenės požiūriui į gyvenimą, valdžią ir bendruomeniškumą. Anabaptistai skatino paprastą gyvenimo būdą, atsisakydami prabangos ir gyvendami pagal Bibliją. Jų idėjos vėliau tapo pagrindu pilietinių laisvių ir žmogaus teisių judėjimams. Taip pat buvo pabrėžiama religijos laisvė, kuri tapo esmine šiuolaikinės demokratijos vertybe.

³ Keith G. Jones. Tikinti bažnyčia, 81 psl.

⁴ Keith G. Jones. Tikinti bažnyčia, 68 psl.

Pirmoji reformacija pakeitė Bažnyčią, tačiau antroji reformacija išplėtė idėjas apie asmeninę atsakomybę už tikėjimą ir Bažnyčios nepriklausomumą nuo valstybės.

Neišvengta klaidų. Silpnoji pusė

Anabaptistų judėjimas siekė reikšmingų permainų Bažnyčioje ir visuomenėje, tačiau jų radikalūs metodai dažnai sukeldavo konfliktus ir izoliavo juos nuo platesnės visuomenės. Atskyrimas nuo valstybės ir atsisakymas tarnauti kariuomenėje, nors ir turintys galias religines šaknis, buvo nepriimtini to meto visuomenei, kur religija ir politika buvo glaudžiai susijusios. Miunsterio sukilimas dar labiau sustiprino priešpriešą, diskredituodamas judėjimą ir užkirsdamas kelią jų idėjų priėmimui⁵. Tai kelia klausimą: galbūt buvo įmanoma Bažnyčią reformuoti kitais būdais – mažiau konfrontaciniais ir labiau priimtinais, kad būtų išvengta tokio didelio pasipriešinimo, aukų ir tokiu būdu būtų padidinta tikėjimo idėjų priėmimo galimybė?

Antrosios reformacijos atgarsiai Lietuvoje

Anabaptistų idėjos pasiekė Lietuvą, kur jas priėmė kai kurios mažos bendruomenės, pavyzdžiui, Laisvųjų krikščionių bažnyčia. Ilgus metus anabaptistų idėjas palaikančios krikščionių grupės gyveno pogrindyje. Ir tik atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę tikintieji galėjo registruoti savas bendruomenes ir netrikdomi puoselėti tikėjimą.

Pirmoji bendruomenė buvo įregistruota 1991 metais Šiauliuose, kurios pastoriumi buvo

Otonas Balčiūnas. 2014 metais Laisvųjų krikščionių bažnyčia (devynios bendruomenės) tapo Tarptautinės Broliškųjų menonitų bendrijos (ICOMB) dalimi. Nors Laisvųjų krikščionių bažnyčia palaiko glaudžius ryšius su Broliškaisiais menonitais, lietuviškose bendruomenėse taikomos ne visos jų tikėjimo praktikos. Vis dėlto susitariama dėl esminių vertybių, o tai skatina bendradarbiavimą ir bendras pozityvių tikėjimo išvalgų paieškas.

Išvados

Pirmoji reformacija pakeitė Bažnyčią, tačiau antroji reformacija išplėtė idėjas apie asmeninę atsakomybę už tikėjimą ir Bažnyčios nepriklausomumą nuo valstybės. Šios idėjos formavo religijos laisvės, taikdarystės ir bendruomeniškumo vertybes, kurios tebėra svarbios šių dienų krikščioniškose bendruomenėse. Reformacija, ypač jos radikaliosios atšakos, ženkliai prisidėjo prie Vakarų visuomenės požiūrio į laisvę, atsakomybę ir tikėjimą formavimo. Šios vertybės tapo pagrindiniais šiuolaikinės civilizacijos bruožais, kurių poveikį jaučiame ir šiandien.

Anabaptistai – žodis kilęs iš graikų kalbos žodžių „ana“ (reiškia „vėl“ arba „iš naujo“) ir „baptizo“ (reiškia „krikštyti“). Šis pavadinimas reiškia „pakrikštytieji iš naujo“.

Predestinacija – žodis kilęs iš lotynų kalbos žodžių „prae“ (reiškia „iš anksto“) ir „destinare“ (reiškia „nustatyti“ arba „paskirti“). Tai iš anksto Dievo nulemtas žmogaus likimas, ypač dėl išgelbėjimo ar pražūties, nepriklausomai nuo žmogaus darbu.

Presbiterionų sistema – tai bažnyčios valdymo forma, kurioje sprendimus priima vyresniųjų (presbiterių) taryba, o bažnyčios vadovavimas grindžiamas kolektyvine, o ne hierarchine struktūra.

Broliškieji menonitai – tai anabaptistų šaka, pabrėžianti paprastą gyvenimo būdą, pacifizmą, bendruomeniškumą ir griežtą krikščioniškos moralės laikymąsi.

Ar tikrai Jėzus mirė ir prisikėlė?

Josh Mc Dowell

Ar šiuolaikinis, išsilavinęs žmogus gali tikėti, kad Kristus prisikėlė iš numirusių? O kaip į tai žiūri mokslas? Į šiuos ir kitus klausimus savo knygoje „Daugiau negu dailidė“ stengiasi atsakyti filosofijos ir istorijos specialistas, teologijos mokslų daktaras Josh Mc Dowell.

Jėzaus laidotuvės

Jėzaus kūnas pagal žydų laidojimo papročius buvo suvyniotas į linines drobules. Prie kūną dengusių drobulių buvo pridėta apie 100 svarų kvepalų, sumaišytų taip, kad sudarytų lipią medžiagą.¹

Paguldžius kūną kapo rūsyje, iškaldintame uoloje,² ant kapo angos svertais buvo užritintas ypač didelis akmuo (sverias apie 2 tonas).³

Kapo saugoti buvo pastatyta griežtai disciplinuotų romėnų sargyba. Bausmės baimė „skatino nepriekaištingai atlikti pareigą, ypač per naktinius budėjimus“.⁴ Ši sargyba kapą užantspaudavo Romos antspaudu, Romos galios ir valdžios ženklu. Antspaudas turėjo sulaukyti nuo vandalizmo. Kiekvienas, bandęs pašalinti akmenį nuo kapo angos, būtų turėjęs sulaužyti antspaudą ir taip užsitraukti Romos įstatymo rūstybę. Bet kapas buvo tuščias.

Tuščias kapas

Jėzaus sekėjai sakė, kad Jis prisikėlė iš numirusių. Jie pranešė, kad Jis rodėsi jiems per 40 dienų periodą, pateikdamas daugelį įrodymų, kad yra gyvas (kai kuriose versijose sakoma „patikimų įrodymų“).⁶ Apaštalas Paulius teigė, kad Jėzus vienu metu pasirodė daugiau kaip 500 savo sekėjų, kurių dauguma dar tebegyveno ir galėjo patvirtinti tai, ką rašė Paulius.⁷

⁵ <https://www.maldos.lt/kas-yra-anabaptistai/>

Atėjusios moterys rado kapą tuščią; jos puolė į paniką, parskubėjo atgal ir pranešė tai vyrams. Petras ir Jonas nubėgo prie kapo. Jonas pasiekė jį pirmas, bet vidun nežengė. Pažvelgęs į vidų, pamatė įkapių drabužį, kiek subliuškusį ir tuščią.

A. M. Ramsey rašo: „Tikiu Prisikėlimu iš dalies dėl to, kad be jo nepaaiškinama eilė faktų“. Tuščias kapas buvo „per daug didelis skandalas, kad būtų paneigtas“. Paul Althaus teigia, kad prisikėlimas „Jeruzalėje nebūtų išsilaikęs nė dienos, nė valandos, jei kapo tuštuma visiems suinteresuotiems nebūtų nustatyta kaip faktas“.

Paul L. Maier daro išvadą: „Rūpestingai ir sąžiningai pasvėrus visus įrodymus, pagal istorinio tyrimo kanonus tikrai pateisinama nuspręsti, kad kapas, kuriame buvo palaidotas Jėzus, pirmųjų Velykų rytą iš tiesų buvo tuščias. Ir kol kas literatūros šaltiniuose, epigrafijoje ar archeologijoje nerasta nė menkiausio įrodymo, kuris nuneigtų šį teiginį“.

Kaip galime paaiškinti tą tuščią kapą? Ar įmanoma tai paaiškinti kokiomis nors natūraliomis priežastimis?

Remdamiesi nesuskaičiuojamais istoriniais įrodymais, krikščionys tiki, kad Jėzus antgamtiška Dievo galia prisikėlė kūnu laike ir erdvėje. Tikėjimo sunkumai gali būti dideli, bet su netikėjimu susijusios problemos pateikia net didesnių keblumų.

Reikšminga yra situacija prie kapo po prisikėlimo. Romėnų antspaudas buvo sulaužytas, o tai automatiškai reiškė nukryžiuojamą žemyn galva tiems, kurie tai padarė. Didžiulis akmuo

buvo pakeltas ir nustumtas ne tik nuo įėjimo, bet ir viso masyvaus laidojimo rūšio; atrodė, tarsi jis buvo paimtas ir nuneštas. Sargyba buvo pabėgusi. Justinas savo *Sqvade* 19.16 išvardina aštuoniolika nusizengimų, dėl kurių sargybos padalinį buvo galima nubausti mirtimi. Tarp jų buvo užmigimas arba posto palikimas be apsaugos.

Atėjusios moterys rado kapą tuščią; jos puolė į paniką, parskubėjo atgal ir pranešė tai vyrams. Petras ir Jonas nubėgo prie kapo. Jonas pasiekė jį pirmas, bet vidun nežengė. Pažvelgęs į vidų, pamatė įkapių drabužį, kiek subliuškusį ir tuščią. Kristaus kūnas tiesiog per jį perėjo į naują būtį. Žvelkime į tai tiesiai, tai bent akimirka padarytų jus tikintį.

Teorijos, siekiančios paaiškinti prisikėlimą natūraliomis priežastimis, yra silpnos; iš tiesų jos sustiprina pasitikėjimą prisikėlimo tiesa.

Ne tas kapas?

Kirsopp Lake pateikė teoriją, kur teigiama, kad moterys, pranešusios apie tai, jog kūno nėra, suklydusios nuėjo ne prie to kapo. Jei taip, tai mokiniai, nuėję patikrinti moterų teiginio, taip pat turėjo nueiti ne prie to kapo. Tačiau galime būti tikri, kad žydų vyresnieji, paprašę, kad prie kapo būtų pastatyta romėnų

sargyba apsaugoti, jog kūnas nebūtų išvogtas, dėl vietos nebūtų suklydę. Taip pat ir romėnų sargybiniai, nes jie ten buvo. Jei būtų suklysta dėl kapo, žydų valdžia nedelsdama būtų pateikusi kūną iš tikrojo kapo, taip veiksmingai visiems laikams nuslopindama bet kokį gandą apie prisikėlimą.

Dar vienas bandymas paaiškinti teigia, kad Jėzaus pasirodymai po prisikėlimo buvo arba iliuzijos, arba haliucinacijos. Neparemta psichologinių haliucinacijų rodymosi principais, ši teorija taip pat nesiderina nei su istorine situacija, nei su apaštalu dvasine būseną.

Tad kur buvo tikrasis kūnas ir kodėl jis nebuvo pateiktas?

Nualpimo teorija

Prieš kelis šimtmečius Venturinio skleistoje ir šiandien dažnai cituojamoje nualpimo teorijoje teigiama, kad Jėzus iš tiesų nenumirė; Jis tik nualpo nuo išsekimo ir kraujo netekimo. Visi pamanė, kad Jis nebegyvas, bet vėliau Jis atgavo sąmonę ir mokiniai manė, jog tai prisikėlimas.

Skeptikas David Friedrich Strauss – pats netikęs prisikėlimu – sudavė mirtiną smūgį bet kokiai minčiai, kad Jėzus atsigavo po nualpimo: „Neįmanoma, kad žmogus, pusiau miręs išvogtas iš kapo, silpnas ir ligotas, vos paeinant, kuriam reikia medicininės pagalbos, perrišimo, atsigavimo ir poilsio ir kuris galiausiai tyliai pasidavė savo kančioms, būtų padaręs mokiniams išpuolį, jog Jis mirties ir kapo nugalėtojas, Gyvenimo Valdovas, tapęs jų būsimos tarnystės pagrindu. Toks atsigavimas tegalėjo susilpninti išpuolį, kurį Jis buvo jiems padaręs savo gyvenimu ir mirtimi, daugių daugiausia tegalėjo Jam suteikti elegišką atgarsį, bet jokia gyvu negalėjo pakeisti jų širdgėlos entuziazmu, jų pagarbos pakylėti į garbinimą“.

Kūnas išvogtas?

Dar viena teorija teigia, kad kūną išvogė mokiniai, kol sargyba miegojo.⁸ Mokinių nusiminimas ir bailumas teikia griežtai priešingą argumentą tam, kad jie staiga tampa tokie įžūlūs ir drąsūs, jog nepaiso kareivių padalinio prie kapo ir išvagia kūną. Jie buvo visai ne taip nusiteikę, kad mėgintų padaryti ką nors tokio.

Kūnas išvogtas?

J. N. D. Anderson, Londono universiteto teisės fakulteto dekanas, Afrikos studijų mokyklos Rytų teisės departamento vadovas ir Teisės tobulinimosi instituto prie Londono universiteto direktorius, komentuodamas prielaidą, kad mokiniai išvogė Kristaus kūną, sako: „Tai būtų visiškai priešinga viskam, ką mes apie juos žinome: jų etiniam mokymui, jų gyvenimo ko-

kybei, jų tvirtumui kančioje ir persekiojimuose. Taip pat tai nėra iš tolo nepadėtų paaiškinti jų dramatiško pasikeitimo iš prislėgtų ir nuliūdintų bėglių į liudytojus, kurių neįstengė nutildyti jokie priešininkai.

Teorija, kad žydų ar romėnų valdžia perkėlė Kristaus kūną kitur, yra toks pats neįtikinamas tuščio kapo paaiškinimas, kaip ir mokinių vagystė. Jei valdžia turėjo kūną savo žinioje arba žinojo, kur jis yra, kodėl mokiniams Jeruzalėje skelbiant prisikėlimą, ji nepaaiškino jį paėmusi?

Kodėl tada tiksliai nenurodė, kur guli kūnas? Kodėl nesugrąžino lavono, nepaguldė į vežimą ir nevežiojo po Jeruzalės centrą? Toks veiksmas neabejotinai būtų sunaikinęs krikščionybę.

Dr. John Warwick Montgomery komentuoja: „Prielaida, kad ankstyvieji krikščionys galėjo prasimanyti tokią pasaką ir skelbti ją tarp tų, kurie lengvai galėjo ją paneigti tiesiog parodydami Jėzaus kūną, netelpa įtikinamumo ribose“.

Įrodymai už prisikėlimą

Profesorius Thomas Arnold, įžymaus trito mio *History of Rome* („Romos istorija“) autorius, Oksforde dirbęs moderniosios istorijos katedroje, buvo gerai susipažinęs su įrodymų reikšme nustatant istorijos faktus. Jis teigė: „Daug metų aš studijuojau kitų epochų istoriją ir tiriui bei vertinu tų, kurie apie juos rašė, parodymus ir nežinau nė vieno fakto žmonijos istorijoje, kuris sąžiningo tyrėjo supratimu būtų įrodytas geresniais bei išsamesniais visokios rūšies įrodymais, kaip didysis ženklas, kurį Dievas mums davė – kad Kristus mirė ir vėl prisikėlė iš numirusių“.

Anglų mokslininkas Brooke Foss Westcott sakė: „Sudėjęs visus įrodymus, ne per stipriai teigti, kad nėra vienas istorinis įvykis nėra geriau ar įvairiapusiškiau patvirtintas kaip Kristaus prisikėlimas. Niekas, išskyrus apriorinę (iš anksto susidarytą) prielaidą, kad jie turi būti netikri, negalėjo pakišti jo įrodymo nepakan kamumo idėjos“.

Dr. Simon Greenleaf buvo vienas didžiausių teisinių protų, kokius tik turėjome Amerikoje. Jis buvo įžymusis Teisės karališkasis profesorius Harvardo universitete. Būdamas teisės profesorius Harvarde, Greenleaf parašė knygą, kur tyrinėjo apaštalų liudijimo apie Kristaus prisikėlimą teisinę

vertę. Jis pastebi, jog neįmanoma, kad apaštalai „galėjo taip atkakliai teigti tiesas, kurias skelbė, jei Jėzus iš tikrųjų būtų neprisikėlęs iš numirusių ir jie būtų nežinoję šio fakto taip pat tikrai, kaip kad žinojo bet kurį kitą faktą“. Greenleaf daro išvadą, kad pagal teismines teisinių parodymų taisykles Kristaus prisikėlimas – vienas geriausiai patvirtintų įvykių istorijoje.

George Eldon Ladd daro išvadą: „Vienintelis racionalus šių istorinių faktų paaiškinimas – tai, kad Dievas prikėlė Jėzų kūno pavidale“. Šiandieninis tikintysis į Jėzų Kristų, kaip ir pirmieji krikščionys, gali būti visiškai įsitikinęs, jog jo tikėjimas pagrįstas ne mitu ar legenda, o solidžiu ir patikimu istoriniu faktu apie prisikėlusį Kristų ir tuščią kapą.

Svarbiausia, individualus tikintysis šiandien gali patirti prisikėlusio Kristaus galią savo gyvenime. Visų pirma, jis gali sužinoti, kad jam atleistas jo nuodėmės.⁹ Antra, jis gali būti tikras dėl amžino gyvenimo ir savo paties prisikėlimo iš kapo.¹⁰ Trečia, jis gali būti išlaisvintas iš beprasmių ir tuščio gyvenimo ir perkeistas į naują žmogų Jėzuje Kristuje.¹¹

O koks jūsų vertinimas ir sprendimas? Ką manote apie tuščią kapą? Ištyręs įrodymus teisiniu požiūriu, lordas Darling, buvęs Anglijos Aukščiausiojo teismo pirmininkas, padarė išvadą, kad „yra tokia daugybė triuškinančių įrodymų, teigiamų ir neigiamų, faktinių ir netiesioginių, kad nė viena protinga žiuri pasaulyje negalėtų nepriimti sprendimo, kad prisikėlimo pasakojimas teisingas“.

1. Jono 19, 39–40
2. Mato 27, 60
3. Morkaus 16, 4
4. George Currie, *The Military Discipline of the Romans from the Founding of the City to the Close of the Republic*. Disertacijos, išleistos remiant Indianos universiteto absolventų tarybai, reziumė, 1928, p. 41–43.
6. Apaštalų darbų 1, 3.
7. 1 Korintiečiams 15, 3–8
8. Mato 28, 1–15
9. 1 Korintiečiams 15, 3
10. 1 Korintiečiams 15, 19–26
11. Jono 10, 10; 2 Kor 5, 17

Jėzaus pėdomis:

500 metų drąsaus tikėjimo istorija

Artūras Rulinskas

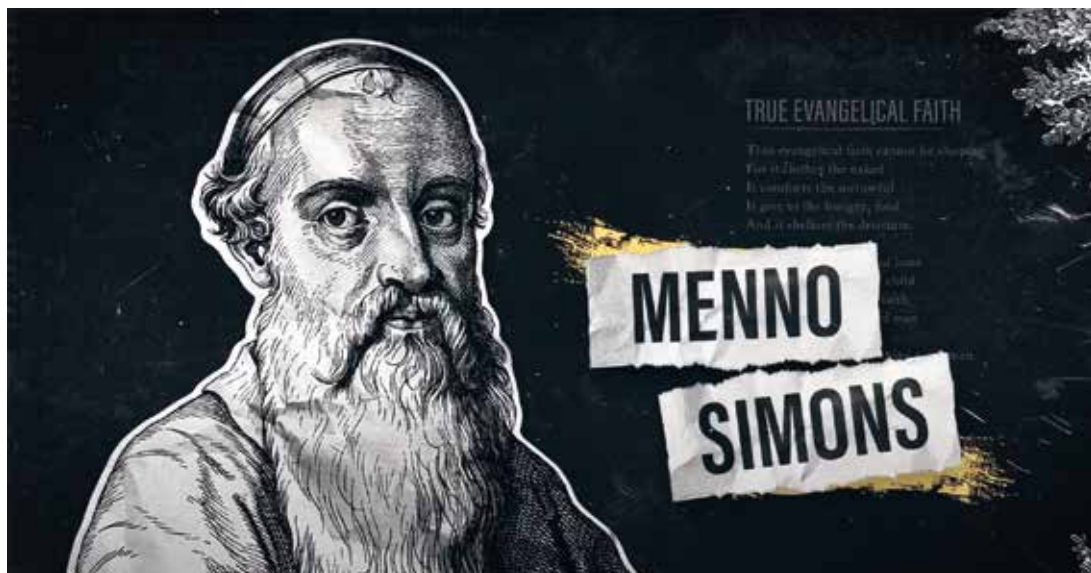
Laisvųjų krikščionių bažnyčios vyskupas

Jėzus iš Galilėjos atėjo prie Jordano pas Joną krikštytis. Jonas jį atkalbinėjo: „Tai aš turėčiau būti tavo pakrikštytas, o tu ateini pas mane! Bet Jėzus jam atsakė: Šį kartą paklausk! Taip mudviem dera atlikti visa, kas reikalinga teisumui. Tada Jonas sutiko. (Mato 3, 13–15)

Sekti Jėzaus pavyzdžiu

Šiandien pasaulyje krikščionybę išpažįsta apie du milijardai žmonių. Yra įprasta krikščionybę lyginti su medžiu, kurio šaknys yra judaizme, o kamienas prasideda nuo apaštališkosios bažnyčios. Šiuo metu šis krikščionybės medis turi dešimtis tūkstančių šakų ir šakelių, kurias mes vadiname denominacijomis. Manoma, kad jų yra apie 30–40 tūkstančių.

Nemažai iš šių krikščionybę išpažįstančių denominacijų praktikuoja suaugusiųjų krikštą. Dėl suaugusiųjų krikšto praktikos geriausiai žinomos yra baptistų ir sekmininkų bažnyčios. Tačiau iki jų istorijoje minimi „anabaptistai“, t. y. perkrikštai, kuriems šis pavadinimas teko pačioje judėjimo pradžioje, būtent dėl suaugusiųjų krikšto praktikos. Šiuo metu anabaptistai

pasaulyje žinomi kaip menonitai, taip jie pavadinti olandų pastoriaus Menno Simons vardu. Šiuo metu manoma, kad apie du milijonai krikščionių tikinčiųjų priklauso pasaulinei menonitų bažnyčiai. Lietuvoje menonitai atsirado aštuntame dvidešimtojo amžiaus dešimtmetyje, traukdami iš Rusijos gilumos ir emigrudami į Vakarų.

Žodžio galia

XVI amžiuje iškiliausias renesanso epochos mokslininkas, humanistas, Augustinų vienuolis Desiderius Erasmus Rotardamietis, siekdamas, kad krikščionys gyventų pagal Kristaus mokymą, pats to neplanuodamas pajudino viduramžių Bažnyčią sukausčiusi ledynmetį. Intensyviai studijavęs graikų kalbą ir pastebėjęs esamus skirtumus tarp graikų kalbos Naujojo Testamento rankraščių bei Vulgatos, 1516 metais jis išleido Naująjį Testamentą graikų kalba. Šį leidinį jis parengė naudodamasis septyniais Naujojo Testamento rankraščiais iš Bazelyje esančios Dominikonų bibliotekos.

Teologas iš Vitenbergo Martynas Liuteris, remdamasis Erasmuso išleistu Naujuoju Testamentu, savo 95 tezėmis, paskelbtomis 1517 m. spalio 31 d., pradėjo Bažnyčios reformacijos judėjimą.

Dar vienas įtakingas to laikmečio teologas buvo reformacijos pradininkas iš Šveicarijos Ulrichas Cvinglis. Jis buvo stipriai paveiktas Erasmuso idėjų ir graikiškojo Naujojo Testamento teksto. Tapęs Ciuricho katedros dvasininku jis pradėjo pamokslų seriją pagal Mato evangeliją, ruošdamas pamokslus iš Naujojo Testamento graikų kalba.

Cvinglis matydamas, kad reformacijai vystytis neužtenka pamokslauti, pradėjo disputuoti su Ciuricho įtakingais valdininkais ir pritraukė grupę jaunų vyrų, kurie kartu studijavo Naująjį Testamentą graikų kalba. Nuo 1521 metų lapkričio šioje grupėje, vadovaujamoje Konrado Grebelio, Cvinglio mokiniai užsidedė reformacijos idėjomis.

Po trejų metų šioje Naujojo Testamento graikų kalba studijų grupelėje prasidėjo nesutarimai, kaip sparčiai turi vykti reformacija. Būdamas atsargus, Cvinglis slopino savo mokinių troškimą imtis reformacijos suaugusiųjų krikšto klausimu. Tai tapus ir politiniu miesto klausimu, Ciuricho miesto taryba, Cvingliui laimėjus viešą disputą, šį klausimą uždarė atmesdama suaugusiųjų krikštą, ir paskelbė bausmes už bandymus tai daryti.

Krikšto istorija

Kas buvo tie karštakošiai reformatoriai? Konrodas Grebelis jau buvo mokėsis Vienos ir Paryžiaus universitetuose ir buvo graikų kalbos

specialistas, Feliksas Manzas – hebrajų kalbos profesorius, ir jie abu jau dalyvavo Cvinglio inicijuotame Ciuricho Biblijos vertime.

Naujajame Testamente graikų kalbos žodis „baptizo“, verčiamas žodžiu *pakrikštyti*, reiškė panardinti į vandenį. Visose keturiose evangelijose buvo krikštijami sąmoningi suaugę žmonės, apsisprendę sekti Kristumi. Jonas Krikštytojas krikštijo suaugusius, Jėzus krikštijosi suaugęs, Apaštalų darbų aprašyme taip pat krikštijami tik suaugę tikintieji. Evangelijose krikštas yra lengvai suprantamas mokymas – tai atgaila, Dvasios vedimas, ugdyimas ir tarnavimas bendruomenėje.

Tuo tarpu katalikiškoje visuomenėje krikštas buvo svarbus reikalas registruoti žmones. Asmuo, kuris nebuvo pakrikštytas kūdikystėje, reiškė neužregistruotą, be dokumentų, be pilietybės, be įsipareigojimo, nesuskaičiuotą. Vadinas, toks žmogus nebus parapijietis, nemokės bažnyčiai mokesčių, nebus pašauktas į karinę tarnybą.

Drąsus žingsnis

Taigi 1525 m. sausio 21 d. šie drąsūs tikintieji susirinko Felikso Manzo motinos namuose Ciuriche, Šveicarijoje. Po maldos jie nusprendė pakrikštyti vieni kitus tikroju krikščionišku krikštu pagal Naujojo Testamento mokymą. Taip gimė „Šveicarijos brolijos bažnyčia“ – pirmoji anabaptistų bendruomenė.

Deja, jų sprendimas nepatiko nei bažnyčios, nei valdžios vadovams. Už šį pasirinkimą anabaptistai buvo persekiojami, kalinami ir net žudomi. Katalikiškuose regionuose jie buvo deginami kaip eretikai, o protestantiškuose – skandinami upėse.

Tūkstančiai anabaptistų žuvo, kiti pabėgo į Olandiją, Moraviją, Gdanską ir net Rusiją. Jie mokė, kad tikėjimas turi būti laisvas pasirinkimas, o ne prievarta. Kaip ir Jėzus, jie liudijo savo tikėjimą ne prievarta ar kardu, bet meile, atjauta ir gailestingumu.

Anabaptistų judėjimo požymis buvo gana entuziastingas Evangelijos skelbimas, pamokslavimas atvirose erdvėse, viešai vykdomi krikštai, bendruomenių kūrimasis. Ši jau Konrado Grebelio, Felikso Manzo ir Georgo Blauroko vedama Šveicarijos brolijos bažnyčia patraukė minias žmonių.

1525 metais per Velykas buvo masiškai krikštijami suaugusieji, Ciuriche tokių buvo 200, o šalia esančiame Valdšute krikštijosi apie 300 žmonių. Anabaptistas Eberli Boltas pamokslavo Apencelio kantone, kur atsivertė net 1500 žmonių, ir per keletą metų beveik visas kantonas atsigrėžė į anabaptizmą¹.

¹ Margot Kottelin-Longley, What Shall I do? The more I kill the Greter Becomes their Nubmer.

Tikėjimo kaina

Kokia tokio skelbimo ir staiga populiarumo pasekmė? 1525 m. gegužės 29 d. Eberlis Boltas tapo pirmuoju sudegintu anabaptistu, nes katalikiškuose regionuose eretikai buvo kankinami ir deginami, o protestantiškuose regionuose juos dar kartą „krikštydavo“ paskandindami. Taigi Feliksas Mansas taip buvo „pakrikštytas“ trečią kartą, nes 1526 m. kovo 7 dieną Ciuricho taryba paskelbė įsaką, kuriame buvo pareikšta, kad už persikrikštyjimą asmenys bus patraukti į teismą, o neatsizadėję – skandinami upėje. Grasinimai ir baumės išgąsdino, tačiau nesustabdė bažnyčios augimo.

Austrijos karalius Ferdinandas I 1528 m. balandį išleido įsaką, pagal kurį anabaptistus buvo galima suimti ir žudyti be teismo. Tūkstančiai žuvo, daug kas pabėgo, išsisklaidė po regionus. Vis dėlto anabaptizmo centrais išliko Ciurichas, Bazelis, Augsburgas, Strasburgas. Anabaptistai nukeliavo į Pietų Vokietiją, prieglaudą rado Moravijoje, labiausiai prigijo Olandijoje, kai kas pritapo Gdanske, o Rusijos carienei Jekaterinai pakvietus, tūkstančiai persikėlė į Rusijos rytus, šiaurinę Zaporizės apylinkėse.

Tiesos pergalė

Šiuolaikinis anabaptistų teologas Geraldas Andersonas rašo: „Didžiausia grėsmė krikščionių misijai kelia ne tai, kas ateina iš išorės – iš islamo, ko-

munizmo ar autoritarinių valdžių. Bažnyčia žino, kaip su šiais iššūkiais kovoti. Didžiausias iššūkis šiandieninei misijai ateina iš bažnyčios vidaus, iš nesuvaldomo, radikalaus teologinio reliatyvizmo (teigiančio, kad nėra absoliutaus, teisingo ir vertingo požiūrio), ir kuris neigia unikalius, išbaigtus ir visuotinius Evangelijos skelbinius“.

Naujai Reformacijai reikėtų ne mažesnio užsidegimo ir daug meilės, plačios širdies, ribas peržengiančio gailestingumo ir tvirtų įsitikinimų tikinčiųjų, kad Dievo Žodis yra tiesa, ir tai tiesai reikia priklausyti bei ją liudyti.

Kartą žydams teismo taryboje, kuri teisė apaštalus, kalbėjo žydų mokytojas Gamalielis sakdamas: *palikite šituos žmones ramybėje, paleiskite juos. Jei šis sumanymas ar ši veikla iš žmonių, jie žlugs savaime, o jeigu jie iš Dievo, tai jūs pajėgsite jų sunaikinti. Sergėkitės, kad netaptumėte Dievo priešininkais* (Apaštalų darbų 5, 38–39).

Anabaptistai šiemet švenčia 500 metų jubiliejų. Jeigu jie būtų klydę, kaip sakė žydų mokytojas Gamalielis Apaštalų darbų knygoje, jie būtų seniai išnykę. Bet jie išliko, nes jų tikėjimas buvo pastatytas ant tvirto pagrindo – Jėzaus Kristaus pavyzdžio ir Dievo Žodžio.

² Gerald H. Anderson, *Practicing Truth*, ed. David W. Shenk and Linford Stutzman, Herald Press, Scottsdale, Pennsylvania, 1999, 34 p.

Viltis mirties šešėlio slėnyje

Sandra Doan

Kada paskutinį kartą dėkojote už šiuolaikinės medicinos pasiekimus, tokius kaip dantų gydymas be skausmo, operacija su anestezija, kelias minutes trunkanti akių korekcija lazeriu ar paprasta tabletė nuo galvos skausmo? O ar kada jautėme dėkingumą už tai, kad ligoninėje gulime švarioje lovoje, kad palata šilta ir nuolat tvarkoma, o ligoniais dieną ir naktį rūpinasi slaugytojos? Šie dalykai mums atrodo savaime suprantami, tačiau tokiu komfortu žmogus džiaugiasi ne taip ir ilgai. Kad pajustumė kontrastą, kviečiu jus keliauti į XIX amžiaus Krymą.

Šviesa tamsoje

1853 m. Kryme kilo karas dėl įtakos Artimuosiuose Rytuose. Karo kaina buvo didelė – žuvo apie 100 tūkst. prancūzų, 20 tūkst. britų ir daugiau nei pusė milijono rusų karių. Daugelio karių mirties priežastis buvo ne prieš ginklas, o ligos ir sužeistųjų nepriežiūra. Vyrų, suguldyti šonas prie šono, gulėjo ant žemės tamsiame, šaltame, tvankiame barake. Jų nušiuę rūbai buvo ištepti purvu, krauju ir ekskrementais. Nebuvo nei vaistų, nei elementarių medicinos priemonių, nei pakankamai maisto, nei pakankamai gydytojų jais pasirūpinti. Ligonius kankino ne tik žaizdos, cholera, dizenterija, aplink bėgiojančios žiurkės, utėlės, bet ir prisiminimai apie žiaurų mūšį, nerimas dėl namuose likusios šeimos ir jų pačių lemties. Smarvė, skausmas, kančia, agonija, mirtis, tamsa... beliko tik mels-tis ir šauktis Dievo pagalbos.

Kai nakties tyla apgaubė šimtus ligonių, tamsoje pasirodė nedidelis žiburėlis. Jis artėjo prie kiekvieno ligonio, savo meile ir rūpesčiu sušildydamas kiekvieną sužeistą širdį. Kas tai? Miražas ar angelas? Blankioje žibinto šviesoje išryškėjo moters silueta – švelnūs veido bruožai, užuojautos kupinas akys, rūpestingos rankos ir artimui pasišventusi širdis nešė viltį

kiekvienai kenčiančiai sielai. Ligoniai ją vadino „Lady with a lamp“ (Dama su žibintu), nes kiekvieną vakarą, kai visas personalas eidavo ilsėtis, ji pasiimdavo savo žibintą, apžiūrėdavo sužeistuosius, patikrindavo, ar visi pacientai jaučiasi patogiai. Ji suteikdavo ne tik fizinę, bet ir emocinę bei dvasinę pagalbą. Šios moters įžengimas į karo ligoninę visiems laikams transformavo ligonių slaugą visame pasaulyje.

Aukštuomenės damos pasirinkimas

Kas ši nuostabi asmenybė? Šios herojės vardas – Florencija Naitingeil (Florence Nightingale). Ji gimė pasiturinčioje britų aukštuomenės šeimoje. To meto aukštuomenės damos nesimokė universitetuose, nesiekė profesinės karjeros – jų gyvenimo tikslas buvo ištekėti už turtingo vyro ir susilaukti palikuonių. Tačiau Florencijos tėvas, pastebėjęs dukros žingeidumą, išdrįso peržengti to meto visuomenėje nusistovėjusius standartus ir pradėjo mokyti ją užsienio kalbų, filosofijos, istorijos, ir paties neįprastiausio dalyko to meto moterims – rašybos ir matematikos. Florencija tapo ne tik dailia, rafinuota, bet ir išsilavinusia panele. Iš pradžių jos gyvenimas nedaug skyrėsi nuo kitų to meto damų – jis buvo pertekęs malonumų ir prabangos, kuriuose žinioms ir išsilavinimui nebuvo vietos. Tačiau vienas susitikimas su ypatingu Asmeniu visiškai pakeitė Florencijos širdį ir gyvenimą.

Dievas veikia pasaulyje, atsako į daugelio žmonių maldas, ir dažnai pasirenka tai padaryti ne per antgamtinius stebuklus, o per Jam pasišventusius žmones.

Neišsenkantis įkvėpimo šaltinis

Dievas veikia pasaulyje, atsako į daugelio žmonių maldas, ir dažnai pasirenka tai padaryti ne per antgamtinius stebuklus, o per Jam pasišventusius žmones. Dievas, *Yahweh Rapha*, pats nuostabiausias ir galingiausias fizinių, emocinių ir dvasinių ligų gydytojas, pakvietė Florenciją sekti Juo. Septyniolikmetė ištarė Jam lemtingąjį „Taip“. Nepakartojama draugystė su Dievu tęsėsi visą likusį moters gyvenimą. Besąlyginė Jėzaus meilė ir pavyzdys buvo neišsenkantis Florencijos įkvėpimo šaltinis. Ji nusprendė nešvaistyti gyvenimo tušties malonumams ir pradėjo ieškoti galimybių tarnauti kitiems.

Savo šeimos valdose mergina pradėjo lankyti vargšus ir ligonius, parūpindavo jiems maisto ir vaistų, slaugydavo juos. Suprasdama tokios tarnystės svarbą, Florencija išvyko į Vokietijos universitetą tobulinti medicinos žinių. Šeimos draugo gydytojo dėka ji sėmėsi patirties ligoninėse ir moterų krizių centre. Išsilavinusios merginos negąsdino prastos reputacijos žmonės, kuriems reikėjo suteikti pagalbą. Florencijos tėvai buvo šokiruoti ir pasibaisėję dukters pasirinktu gyvenimo keliu. Ligonių slaugymas buvo visiškai netinkamas užsiėmimas aukštuomenės damai. Turtingi žmonės kviesdavosi gydytojus į namus, o į ligonines patekdavo tik vargšai.

Karalienės Viktorijos laikais Anglijoje ligoninės buvo degradacijos ir nešvaros centrai, kuriuose dirbdavo tinkamų sugebėjimų neturinčios, neaiškios reputacijos moterys. Nieko nestebino neblaivios slaugytojos, kurios didelę laiko dalį praleisdavo ne besirūpindamos pacientų poreikiais, o ieškodamos meilės nuotykių. Bet Florencija, žinodama, kad jos pašaukimas yra iš Aukščiausiojo, buvo ryžtinga. Pasišventimas Jėzui, atkaklumas ir intelektas ryškiausiai jos asmenybės savybės, padėjusios pasiekti stulbinamą rezultatą. Florencijos Naitingeil dėka visuomenės požiūris į slaugytojos profesiją pasikeitė – iš gėdingos ji tapo garbinga. Gegužės 12 d. – per Florencijos Naitingeil gimtadienį – minima Tarptautinė slaugytojų diena.

Radikalūs ligoninių pokyčiai

Kilus Krymo karui anglų karo ligoninės buvo tikras mirties slėnis. Kareivis, patekęs į ligoninę, neturėjo jokių šansų išgyventi. Ligoninėje jo laukė ne švari lova ir medicininės paslaugos, o infekcinės ligos, higienos, personalo ir būtiniausių maisto produktų stoka. Nenuostabu, kad karių mirtingumas buvo nepaprastai didelis. Suvokusi kritinę situaciją, britų valdžia ėmėsi veiksmų. Visoje Anglijoje buvo ieškomas žmogus, galintis prisiimti karo ligoninės Turkijoje slaugytojų vadovo pareigas. Geriausias kandidatas buvo ne kas kitas kaip Florencija Naitingeil. Atidžiai pasirinkusi 38 bendražyges ji išvyko į Turkiją.

Atvykusi ir radusi visišką betvarkę, panelė Naitingeil troško nedelsdama imtis veiksmų.

Tačiau ne viskas buvo taip paprasta. Pirmiausia jai reikėjo įveikti išankstinį žmonių nusistatymą ir senas tradicijas. Moters koja dar niekad nebuvo peržengusi karo ligoninės slenkščio. Kariuomenės pareigūnai buvo didžiai nepatenkinti, kad moteriai suteiktos vadovaujančios pareigos, o gydytojai dėl prastos slaugytojų reputacijos taip pat kreivai žiūrėjo į moteris karo ligoninėje. Tad reformas reikėjo vykdyti išmintingai ir atsargiai. Florencija Naitingeil gerbė vadovų pareigas, nieko nedarė be jų leidimo, atsakingai laikėsi nustatytų taisyklių. Pagarbus ir nuolankus jos elgesys greitai įgijo palankumą vadovų akyse. Jie palankiai priėmė slaugytojos pasiūlymus. Didieji pasikeitimai prasidėjo nuo paprastų dalykų – ligonių higienos. Pirmas dalykas, kurio paprašė Florencija, buvo rankšluosčiai, muilas, švari patalynė ir rūbai. Šalia ligoninės buvo įkurta skalbykla. Patalpos buvo tvarkomos ir plauamos. Buvo išvalyta ligoninės ventiliacijos sistema, nudažytos sienos, perdarytos vandens ir nuotekų sistemos. Ligoninėms pradėtas tiekti kokybiškas maistas ir medikamentai. Pakeitimai, kuriuos inicijavo Florencija Naitingeil, sumažino mirčių skaičių karo ligoninėse iki 2 proc.

Mūsų gyvenimas niekada neigis pilno potencialo, jeigu jo centre nebus Dievo.

Florencijos darbas neapsiribojo tik ligonių slauga. Būdamą karo zonoje, ji rašė laiškus įstatymų leidėjams su pasiūlymais, kaip pagerinti karių gyvenimą. Pavyzdžiui, kariui esant ligoninėje, atlyginimas jam nebuvo mokamas. Dažnai šie vyrai tapdavo neįgaliais ir likdavo be pajamų. Į slaugės pasiūlymus buvo atsižvelgta – sužeistiems ir sergantiems kariams alga nebuvo atimama. Vaikystėje įgytos matematinės žinios taip pat pravertė. Florencija Naitingeil teikdavo valdžiai svarbius statistinius duomenis. Savo analizes ji pateikdavo grafiniais vaizdais, taip palengvindama duomenų analizę. Tokiu būdu Florencija prisidėjo prie statistikos mokslo tobulėjimo.

Gerai atlikta, mano mylimoji dukra

F. Naitingeil tarnavo kitiems negailėdama savęs. Ji grįžo namo išsekusi ir pasiligojusi. Visą likusį gyvenimą ją kamavo lėtinės ligos. Gulėdama ligos patale ji nesigailėjo nė vienos dienos, kai tarnavo savo Viešpačiui patarnaudama kitiems. Ligos patalas nesustabdė ponios Naitingeil nuo tolimesnių darbų. Ji rašydavo raštus valdžios atstovams siūlydama sveikatos paslaugų reformas, rašė knygas apie ligonių slaugymą ir ligoninių valdymą. Londone buvo įsteigta pirmoji slaugytojų mokykla, kuri padėjo pamatus profesionaliai slaugai. Florencija Naitingeil administravo šios mokyklos darbą. Ši mokykla egzistuoja ir šiandien. Prancūzijos-Prūsijos karo

metu Florencija dirbo Nacionalinėje sužalotų ir sergančių žmonių asociacijoje, kuri vėliau buvo pavadinta „Raudonuoju kryžiumi“. Jo įkūrėjas Jean Henri Dunant rašė: „Nors esu vadinamas „Raudonojo kryžiaus įkūrėju“, iš tiesų ši garbė turi atitekti Florencijai Naitingeil. Mane įkvėpė jos veikla.“

Sulaukusi senyvo amžiaus Florencija Naitingeil akis į akį susitiko su savo gyvenimo Viešpačiu. Esu tikra, kad Dievas ištarė savo ištikimai tarnaitėi: „Gerai atlikta, mano mylimoji dukra.“ Florencija pasiekė tiek daug, nes ji pirmiausia ieškojo Dievo karalystės. Dieve ji atrado savo gyvenimo pašaukimą, kuriam sutelkė visą savo dėmesį ir jėgas.

Ar tu esi atradęs savo gyvenimo tikslą? Ar žinai, kad tik Jame tu gali atrasti save? Mūsų gyvenimas niekada neigis pilno potencialo, jeigu jo centre nebus Dievo. Jis ir šiandien ieško žmonių, per kuriuos galėtų keisti pasaulį. Ar ištarsi lemtingąjį „Taip“? Ar atsakysi: „Štai aš čia, siųsk mane?“

Taikos kariai: kaip menonitai kovoja be ginklų

Steponas Ribokas

Žodis „anabaptistas“ kilęs iš graikų kalbos ir reiškia „perkrikštytas“. Šis vardas buvo duotas tiems krikščionims, kurie tikėjo, kad krikštijami turėtų tik suaugusieji ir sąmoningai pasirinkę krikščionišką tikėjimą. Patys anabaptistai šio vardo nemėgo, nes XVI amžiuje persikrikštijimas buvo laikomas nusikaltimu, už kurį grėsė mirties bausmė. Šiandien anabaptistų judėjimas vėl tampa patrauklus daugeliui, nes jų mokymas padeda bažnyčiai rasti savo vietą šiuolaikiniame pasaulyje. Menonitai yra viena iš anabaptistų šakų. Šiame straipsnyje žodžiai „menonitai“ ir „anabaptistai“ vartojami sinonimiškai.

Taikdarystė kaip tapatybė

Menonitai – krikščionių grupė, kuri jau 500 metų prioritetu laiko taikdarystę. Seniausioje ir garsiausioje menonitų knygoje „Kankinių veidrodis“ pasakojama apie žmones, kurie kentėjo dėl savo tikėjimo. Šiais laikais pasaulinėse menonitų konferencijose matome kitokią vaizdą – taikdarystės veidrodį, kuris parodo, kaip menonitai stengiasi kurti taiką pasaulyje.

Anksčiau menonitai taikdarystę suprato kaip nesipriešinimą smurtui. Jie buvo pasiruošę kentėti dėl savo tikėjimo, bet nenaudoti jėgos prieš kitus. Yra žinoma graži istorija apie Dirką Willemsą, kuris pabėgo iš kalėjimo, kur laukė mirties bausmės už savo tikėjimą. Kai jį vijosi kalėjimo prižiūrėtojas, šis įlūžo per ledą ir pradėjo skęsti. Dirkas galėjo pabėgti, bet, užuot tai padaręs, išgelbėjo savo priešą, nors žinojo, kad vėliau tas pats žmogus jį nuves mirti.

Ankstyvieji menonitai buvo dažnai persekiojami, todėl jie keliavo iš vienos šalies į kitą. Dėl savo religinių įsitikinimų jie atsisakydavo tarnauti kariuomenėje ir prisiekti valstybei. Menonitai stengėsi gyventi ramiai, dirbti savo darbus ir nesikišti į pasaulio reikalus. Jie tikėjo, kad tikintieji gyvena Dievo karalystėje, o valstybė rūpinasi pasaulietiniais dalykais. Tačiau toks atsitraukimas tapo problema, kai reikėjo kovoti už silpnųjų teises ar priešintis neteisybei. Neįmanoma būti tikru taikdariu ir kartu tylėti, kai kiti kenčia.

Taikos stalas, LaTonya Jackson (Nuotrauka publikuojama su Shine Curriculum leidimu)

Taikdarystės praktikos kaita

Po Antrojo pasaulinio karo taikos bažnyčios (menonitai, kvakeriai ir kiti) iš naujo apmąstė savo poziciją. 1944 metais Haroldas Benderis parašė svarbų tekstą „Anabaptistų vizija“, kuriame pabrėžė, kad taikos siekimas yra vienas iš svarbiausių menonitų bruožų.

Korėjos ir Vietnamo karų metu menonitai ne tik atsisakydavo dalyvauti kare, bet ir aktyviai priešinosi jam – rašė laiškus valdžiai, dalyvavo protestuose, meldėsi už taiką. Tuo metu J. H. Yoderis savo knygoje „Jėzaus politika“ parodė, kad pacifizmas nėra pasyvus, bet aktyvus veikimas remiantis Jėzaus pavyzdžiu.

Vėliau menonitai pradėjo pabrėžti, kad taika neįmanoma be teisingumo. Ronaldas Sideris sakė, kad „jei mes rimtai žiūrime į savo taikdarystės tradiciją, turime suprasti, kaip ekonominės sistemos žudo žmones ne mažiau nei bombos ir ginklai“.

Menonitai pradėjo daugiau dėmesio skirti hebrajų kalbos žodžiui „šalom“ (taika), kuris reiškia ne tik karo nebuvimą, bet ir fizinę gerovę, teisingus santykius tarp žmonių ir tautų, sąžiningumą ir atvirumą.

Nauji taikdarystės būdai

Paskutiniiais dešimtmečiais menonitai sukūrė naujus taikos kūrimo būdus. Howardas Zehras

Susitaikymas
įvyksta ten,
kur tiesa
susitinka su
gailėstingumu.

pradėjo „atkuriamojo teisingumo“ judėjimą. Skirtingai nuo įprasto teisingumo, kuris daugiausia skiria dėmesį bausmei, atkuriamasis teisingumas siekia išgydyti santykius tarp aukos ir nusikaltėlio, padėti nusikaltėliui prisiiimti atsakomybę ir sugrįžti į bendruomenę.

Johnas Paulas Lederachas, vienas garsiausių menonitų taikdarių, sukūrė „konflikto transformacijos“ idėją. Jis moko, kad taikdarystei būtina santykių vizija – gebėjimas įsivaizduoti, kaip žmonės gali gyventi kartu be smurto. Susitaikymas įvyksta ten, kur tiesa susitinka su gailėstingumu.

Naujausi menonitų tyrimai skiria dėmesį traumos gydymui. Programos kaip STAR (Traumos žinojimo ir atsparumo strategijos) padeda žmonėms išgyti po sunkių patirčių, kad jie neištrauktų į smurto ciklą.

Taikdarystės kelionė

Kai kuriose pasaulio vietose menonitai žinomi kaip „taikos klanas“. Tačiau ir tarp pačių menonitų būna nesutarimų. Anksčiau jie kartais skildavo dėl smulkmenų – dėvimų drabužių, naudojimosi naujomis technologijomis, moterų pamokslavimo. Menonitams svarbu parodyti taikdarystės pavyzdį pirmiausia savo bendruomenėse.

Nors menonitų judėjimas prasidėjo Europoje, šiandien 80 proc. pasaulio menonitų gyvena

ne Vakarų šalyse. Svarbu, kad jų balsai ir patirtys būtų išgirstos.

Menonitai turi tvirtas šaknis ir jų taikdarystės darbas duoda vaisių. Bet norint pagerinti taikdarystės praktiką, reikia geriau pažinti save. Kaip sakė Rowanas Williamsas, „vieta daro įtaką piligrimui“, bet taip pat tiesa, kad piligrimais keičia vietas, kuriose jie apsilanko.

Žodis „piligrimas“ reiškia keleivį, svetimšalį. Tai primena Izraelio tautos istoriją, kai Dievas mokė juos priimti svetimus, nes ir jie patys buvo vergai ir keleiviai. Piligrimai pažįsta save ne priešindamiesi kitiems, bet priimdami kitus ir dalindamiesi. Jėzus sakė: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teima savo kryžių ir teseka manimi.“ Tikri piligrimai niekada nesiėks kitų sunaikinti, bet sieks su jais susitaikyti Kristuje.

Dirkas Williamsas išgelbėja savo persekiotoją.

Unikalus Jėzaus prisikėlimas iš numirusių

Bob&Debby Gass

Pats faktas, kad Jėzus prisikėlė iš numirusių, dar nedaro Jo unikaliu. Biblijoje pasakojama apie septynis kitus prisikėlimo atvejus. Jėzaus prisikėlimas buvo aštuntas (naujos pradžios skaičius Biblijoje). Tačiau keli aspektai byloja Jo prisikėlimą buvus skirtingą nuo kitų. Paanalizuokime tai išsamiau.

1) **Apie Jo vienintelio prisikėlimą buvo pranašauta iš anksto.** Apie tai pranašavo dar Dovydas: *Juk tu nepaliksi manęs Šeolui* [„mirusiųjų buveinėje“], *neleisi savo teisiajam matyti kapo* [„supūti“] (Psalmynas 16, 10). O pranašas Izaijas pranašavo apie Jo gyvenimą po nukryžiovimo: *Atidavęs save kaip atnašą už kalnę, jis [...] gyvens ilgą laiką* (Izaijo 53, 10). Beje, ir pats Jėzus iš anksto užsiminė apie savo prisikėlimą iš mirties: *Nuo to meto Jėzus pradėjo aiškinti savo mokiniams turįs eiti į Jeruzalę [...] būti nužudytas ir trečią dieną prisikelti* (Mato 16, 21).

2) **Tik Jėzus iš mirties prisikėlė pats, savo galia.** Jo priešai laikė Jį bejėge auka ir siekė sunaikinti Jį ir Jo misiją. Ak, kaip skaudžiai jie klydo! Jėzus sakė: *Niekas neatima jos [gyvybės] iš manęs, bet aš pats ją laisvai atiduodu. Aš turiu galią ją atiduoti ir turiu galią ją vėl atsiimti...* (Jono 10, 18). Nei visa Romos galybė, nei žydų persekiotojų neapykanta neįstengė sunaikinti Jėzaus ar ištrinti Jo tikslo. Ir Jėzui nereikėjo niekieno pagalbos. Tiek per savo mirtį, tiek per

Aš buvau numiręs, bet štai esu gyvas per amžių amžius... (Apreiškimo 1, 18)

prisikėlimą Jis visą laiką vairą laikė savo rankose. *Jėzus atsakė: „Sugriaukite šitą šventyklą [mano kūną], o aš per tris dienas ją atstatysiu!“* (Jono 2, 19). Taip ir nutiko! Jis amžinai gyvas!

3) **Visi kiti Šventajame Rašte aprašyti iš numirusių prisikėlę žmonės vėliau dar kartą mirė. Jėzus buvo šlovinga išimtis, [...] tapęs kunigu [...] nenykstamo gyvenimo galybe** (Hebrajams 7, 16). Jo paties liudijimas skamba taip: *Aš buvau miręs, bet štai esu gyvas per amžių amžius...* (Apreiškimo 1, 18).

4) **Jis vienintelis vėliau pakilo į dangų atstovauti mums ir užtarti mus Dievo akivaizdoje.** Visi kiti kunigai mirė, jų dvasinė tarnystė nutrūko. O apie Jėzų skelbiama: *Tu esi kunigas per amžius...* (Hebrajams 7, 17). Beje, danguje Jėzus nesėdi rankų sudėjęs, laukdamas antrojo atėjimo. Ten Jis užtaria mus Dievo akyse: *Mat Kristus įžengė [...] į patį dangų, kad nuo dabar mus užtartų, stovėdamas priešais Dievo veidą* (Hebrajams 9, 24). Tai reiškia, kad joks prieš

mus nukreiptas kaltinimas neišsilaikys. *Tai kas pasmerks? Ar Kristus Jėzus, kuris numirė, bet buvo prikeltas [...] ir net užtaria mus?* (Romiečiams 8, 34).

5) **Jėzus turi galią ir tave prikelti po mirties.** Jėzus guodė savo mokinius nuostabiu pažadu: *Dar valandėlė ir pasaulis manęs nebematys. O jūs mane matysite, nes aš gyvenu ir jūs gyvensite* (Jono 14, 19). Tas pažadas skirtas ir tau! *O pats Viešpatys [...] nužengs iš dangaus. Tuomet pirmiausia prisikels tie, kurie mirė Kristuje, paskui mes, gyvieji, išlikusieji, kartu su jais būsime pagauti debesysna pasitikti Viešpaties ore ir taip visuomet pasiliksime su Viešpačiu* (1 Tesalonikiečiams 4, 16–17). Kokia tai bus šlovinga diena!

IŠ WORD FOR YOU TODAY
by BOB & DEBBY GASS.

Užsisakykite šiuos skaitinius nemokamai
<https://dienos.skaitiniai.lt>

Meilė,

kuri niekada nesibaigia

Rasa Karpavičienė

Mūsų dukra Eglutė buvo tikėjimo vaikas. Ji užaugo su Dievo žodžiu, su giesmėmis širdyje ir su nepalaužiama viltimi. Dar vaikystėje ji pasitikėjo Jėzumi, skaitė Bibliją, giedojo giesmes ir gyveno su troškimu dalytis meile su kitais. Bet Viešpats jos tikėjimą patikrino. Kai jai buvo septyniolika, ji išgirdo diagnozę – smegenų vėžys. Tai buvo žinia, kuri dažnai gniuždo, bet ne Eglutę. Ji nesipriešino, nedejavo, bet priėmė ją su tikėjimu, kad Dievas jai padės pereiti šią sunkią kelionę.

Nuotr. iš asmeninio archyvo

„Viešpats gailestingas pagal kiekvieno poreikius, ne visų sunkumai vienodi. Kad ir ką Viešpats padarė Tavo gyvenime, geriausia, ką galima padaryti – už tai dėkoti, džiaugtis, linksmintis. Mažų dalykų džiaugsme labiau išsilaiiko nuolankumas, dėkingumas“, – rašė mergina.

Eglutė dažnai sakydavo, kad geriau džiaugtis mažu, negu laukti didelio džiaugsmo. Nors jos kūnas kentėjo, bet jos širdis žvelgė į Dievą. Nepaisydama kūno skausmų, ji kiek įmanoma aplinkiniams stengėsi būti šviesos spindulys ir vis stipriau laikėsi Kristaus pažado.

Ji užrašė savo mintis: „Dieve, Tu matai visus mano poreikius. Tu geriausiai žinai, kaip man padėti. Jėzau, padėk man susidėlioti visus jausmus, kad viduje nebūtų chaoso. Prašau, sušildyk mano sielą. Trokštu vidinės ramybės. Noriu suprasti Tavo valią man.“

Ligos metu jos tikėjimas tik augo. Ji neskundė ir nesigraužė, bet kiekvieną dieną vis labiau džiaugėsi Viešpaties buvimu savo gyvenime. Eglutė suprato, kad tikrasis gyvenimas yra ne žemėje, o danguje, kur laukia amžinas džiaugsmas.

„Jėzaus kraujas turi galią mano gyvenime! Viešpats dovanoja amžinąjį gyvenimą – nuodėmių atleidimą ir išgelbėjimą, o tai reiškia prisikėlimo jėgą – išgydymą nuo visų ligų! Gyvenant žemėje – jėgą atsispirti pagundoms bei nugalėti piktojo atakas. Gyvenant danguje – amžiną palaimą, sveikatą ir saugumą!“, – dalijosi Eglutė.

Ji troško būti tikra, karšta krikščionė, turinti gyvą santykį su Dievu: „Trokštu būti tikra, karšta krikščionė, turinti gyvą santykį su Dievu! Augti ne tik Dievo pažinime, bet ir Dievo Šventoje Meilėje. Meldžiu, Viešpatie, padėk, apreišk man tai, išliek savo malonę.“

Mergina suprato, kad kelionė į dangų yra didžiausia pergalė. Vieną dieną ji labai nuoširdžiai ir su visišku įsitikinimu emociškai pasakė mamai: „Tai, kas mūsų laukia danguje, nėra

su niekuo palyginama čia, žemėje. Ten laukia amžina begalinė palaima! Tikiu – visos mano svajonės ir troškimai, ko kada nors troškau žemėje, yra niekas, palyginus su tuo, kas manęs laukia danguje su Jėzumi!“

„Prašau, Dieve,
atverk vis plačiau
dvasines akis,
kad įžvelgčiau
kiekvieną mažiausią
Tavo darbą savo
gyvenime.“

Dukra piešė, meldėsi, kūrė giesmes. Kiekviena jos užrašyta dvasinė mintis buvo persmelkta tikėjimo ir dėkingumo: „*Visi apmąstymai susiveda į tai, jog Dievas mus sukūrė ir Jis yra absoliučiai visame ir virš visko. Ne mes patys susikūrėme, ne mes valdome laiką. Kas mes, kad šoktume prieš ugnį?*“

„*Kokius turiu dvasinius turtus Kristuje Jėzuje? Viešpats dovanoja amžinąjį gyvenimą – nuodėmių atleidimą ir išgelbėjimą, o tai reiškia prisikėlimo jėgą – išgydymą nuo visų ligų! Gyvenant žemėje – jėgą atsispirti pagundoms bei nugalėti piktojo atakas. Gyvenant danguje – amžiną palaimą, sveikatą ir saugumą! Dvasios vaisius – tikrą, tyrą pasauliui nesuvokiamą ramybę ir amžinąjį džiaugsmą.*“

Mano mergaitė išgyveno daug skausmo, bet visuomet žvelgė į gyvenimą su dėkingumu ir ramybe. Net tada, kai kūnas silpo, ji neprarado džiaugsmo Viešpatyje. Ji kalbėjo: „*Jis eina priekyje, Jis eina šalia, aš esu Jame ir Jis manyje. Ko man reik daugiau, aš nežinau. Visa, ko man reik – tai Jėzus.*“

Kai liga progresavo, Eglutė vis dažniau atsidėdavo maldai. Ji suprato, kad šis gyvenimas yra tik laikinas kelias į amžinybę. Ji sakė: „*Prašau, Dieve, atverk vis plačiau dvasines akis, kad*

įžvelgčiau kiekvieną mažiausią Tavo darbą savo gyvenime.“

Sunkiausiomis akimirkomis ji kartodavo: „*Viešpats – sveikata. Viešpats – džiaugsmas man, mano viltis! Visa aš turiu, kai turiu Jėzų. Ko man reikia dar su Jėzumi? Mano siela, tu pilna, ko ieškai tu dar? Juk viską radai Viešpatyje... Aleliuja!*“

Paskutinėmis dienomis, kai Eglutės kūnas buvo labai silpnas, bet dvasia stipri, ji sakė: „*Dabar negaliu kalbėti... Aš laikiu, kada mane Jėzus apkabins. Lauk ir tu, Jis tikrai vieną dieną apkabins.*“

Ji išėjo su nežemiška ramybe – tai gyvojo Dievo buvimas jos gyvenime. Eglutės gyvenimas, kupinas tikėjimo ir vilties, paliko pėdsaką daugelio tikinčiųjų širdyse. Ji tapo įkvėpimu tiems, kurie kovoja su savo sunkumais, primindama, jog tikroji stiprybė ateina iš Viešpaties.

Ji iki paskutinės dienos šioje žemėje giedojo giesmes ir dėkojo Viešpačiui už kiekvieną akimirką. Ji troško, kad jos gyvenimas būtų liudijimas apie Dievo malonę: „*Esu laiminga, kai mano piešiniai teikia džiaugsmą ir atneša į kieno nors namus šviesos lašelį...*“

Ir ji tikrai sulaukė. Ji išėjo ne kaip ligonė, bet kaip pergalinga Dievo dukra. Jos tikėjimas atvedė ją į išgelbėjimą ir dabar ji gyvena su Jėzumi, amžinai sveika ir pilna džiaugsmo.

Ultimatumas

atvedė pas Dievą ir į bažnyčią

Raminta Jurkšienė

*Kauno baptistų bendruomenė
„Kristaus misija“*

Mano šeimos nariai buvo nepraktikuojantys katalikai. Katalikų bažnyčia, kurioje priėmiau pirmąją komuniją ir sutvirtinimo sakramentą, man tebuvo ištaigingas pastatas be dvasios. Mokyta bažnyčios tikėjau, jog tai yra vienintelė vieta, kurioje galiu kalbėtis su Dievu, kurioje man gali būti atleidžiamos nuodėmės, kai jas išpažįstu kunigui. Aš niekada nesupratau – jeigu Dievas yra visur, kodėl negaliu su Juo bendrauti tiesiog savo kambaryje? Kodėl toks žemiškas ir pats nuodėmingas kunigas turi teisę atleisti nuodėmes?

Nuotr. iš asmeninio archyvo

Dievu tikėjo savaip

Nors buvau priešiška nusistačiusi prieš bažnyčią, tikėjau Dievu, tačiau savaip. Mano tikėjimą kurstė egzistenciniai klausimai, apie kuriuos nuolat mažčiau: kodėl gimiau ten ir tada, kodėl gimiau? Kodėl negaliu patikėti, jog po mirties manęs tiesiog nebeliks? Koks tikslas man čia būti?

Dievas visada man rodė ženklus, kad Jis tikras, gyvas ir priima sprendimus, nors visada maniau, kad visa kontrolė tik mano rankose.

Didžiąją savo gyvenimo dalį augau su alkoholizme skendinčiais artimaisiais. Prisimenu, kaip sunkiausiomis dienomis prieš miegą žiūrėdavau pro langą į dangų ir prašydavau Dievo pagalbos. Ir žinote, dešimtmetį trukusios sunkios dienos visai netikėtai baigėsi per dvejus trejus metus. Į amžinybę vienas po kito iškeliavo du artimieji, dėl to mamai atsirado galimybė išsiskirti su alkoholiku tėvu. Ir nuo tada, mes – mano mama, sesė ir aš – pradėjome gyventi normalų, visavertį gyvenimą. Tuo metu tai man atrodė kaip tikrų tikriausias Dievo stebuklas.

Netikėta pažintis

Šis staigus gyvenimo pagerėjimas nulėmė, kad vėl atitolau nuo Dievo – apie Jį per daug nebegalvojau, nustojau kalbėti su Juo, ir tiesiog pradėjau gyventi „mano aplinkai“ įprastą pasaulietišką gyvenimą. Taip bėgo metai iki tol, kol atsirado mano vyro kolega, vardu Eligijus.

Būsiu atvira: kai mano vyras, su kuriuo apie Dievą namuose labai mažai kalbėdavome, vieną dieną grįžo iš darbo ir pradėjo man pasakoti apie baptistų bažnyčią (kurios nebuvau girdėjusi), Kristaus mirtį už mūsų nuodėmes,

Jo prisikėlimą, galvojau, kad kolega Eligijus yra tikrų tikriausias sektantas. O kai vyras pradėjo sekmadieniais eiti į bažnyčią kartu su mūsų dukra, aš buvau itin priešiška, nes tas pokytis buvo man labai netikėtas. Atsimenu, sakiau jam, kad mane tai gąsdina. Kiekvieną dieną apie tai galvodavau ir jaučiau didelį nerimą.

Nusprendėme pakviesti Eligijų ir jo žmoną į svečius. Labai norėjau gyvai pamatyti žmogų, kuris būdamas vos dvidešimt kelerių metų jau svajoja būti pastoriumi. Tuo metu man tai skambėjo taip neįprastai ir kėlė įtarimą. Bet su juo susipažinusi galvojau jau kiek kitaip: „Na, gerai, atrodo normali šeima – miela žmona, dukrytė, ir pats Eligijus dvelkė ramybe ir gerumu“. Taip mano priešiškus palaiptus mažėjo ir jį pakeitė smalsumas.

Namuose pradėjau vyro klausinėti apie Kristų, Bibliją, daug apie tai diskutuodavome. Tuo metu pradėjome planuoti šeimos pagausėjimą.

Pirmasis apsilankymas pamaldose

Pasakiau Dievui taip: „Dieve, jeigu pastosiu, aš ateisiu į bažnyčią“. Ir tą patį mėnesį aš pastojau. Gerai, galvojau sau, pažadėjau, todėl turiu

Jaučiausi taip, tarsi būčiau visą gyvenimą gyvenusi po akmeniu ir dabar turiu visus pavyti.

ištesėti, tačiau bijojau eiti. Mano vyrą čia visi jau pažinojo, o aš save laikiau netikinčia žmona, kuri sekmadienį mieliau pabus viena ir pažiūrės serialą, nei važiuos į bažnyčią.

Kai pagaliau atėjau į bažnyčią, tą dieną merginos repetavo giesmes. Jas išgirdus gerklėje tarsi įstrigo gniužulas, akyse ėmė kauptis ašaros. Į širdį giliai smigo ir visos ant sienų iškabintos Biblijos citatos. Išsigandau savo reakcijos, man buvo sunku susitvarkyti su tais jausmais. Tačiau į pamaldas atvažiavau ir kitą sekmadienį, ir dar kitą, nes Dievas taip suplanavo, kad Eligijaus žmonos Jolitos vis nebuvo, o aš labai norėjau ją čia pamatyti ir pasisveikinti.

Dievo plane – komplikotas nėštumas

Atėjo laikas nėštumo patvirtinimo vizitui pas gydytoją. Ji pasakė, kad vaizdas neatrodo gerai ir liepė atvykti po savaitės. Pirmą mintį mano galvoje buvo ta, kad už tokią akiplėšišką sąlygą Dievui dabar gavau tai, ko nusipelniau. Gyvenau viltimi, kad viskas bus gerai. Vis dėlto po savaitės sužinojome, kad vaisius nustojo vystytis.

Tarp diagnozės ir operacijos slinko trys labai ilgos savaitės. Tai buvo laikotarpis, per kurį mano širdies durys atsivėrė Kristui. Nekaltinau Jo ir negalvojau apie tai kaip apie bausmę. Priešingai, jaučiau didelį norą atsiremti į Jį. Turėjau sunkiai man tuo metu suvokiamą tvirtą įsitikinimą, kad viskas nutiko taip, kaip ir turėjo nutikti – mano naudai.

Iš vyro namo parnešto lankstinuko prisiminiau skaičiusi, kaip per maldą priimti Kristų į savo

širdį. Prieš miegą pirmą kartą gyvenime tiesiogiai kreipiausi į Viešpatį Jėzų Kristų, o ne į kokį nors savo išgalvotą dievą. Baigusi maldą pajutau švelnų dešinės rankos alkūnės paglostymą.

Operacijos išvakarėse meldžiausi Viešpačiui, kad Jis suteiktų man ramybę ir būtų šalia, nes paniškai bijojau. Norėjau, kad viskas greičiau pasibaigtų, tačiau taip pat buvo sunku atsiveikinti su nėštumu. Tada Viešpats man atsiuntė ženklą – jau važiuodama į ligoninę taksi per radiją išgirdau dainą. Ji prasidėjo mažo berniuko malda „Tėve mūsų“. Pasibaigus dainai kaip tik atėjo metas išlipti, ir man išlipant iš automobilio vairuotojas atsisuko ir palinkėjo man ramybės. Buvau apstulbusi. Nuo tos dienos niekada neabejojau, kad visagalys Viešpats visada su manimi.

Tarsi dar to būtų nepakakę, Dievas man perdavė žinutę iš Biblijos, kurią perskaičiau kelios dienos po operacijos: *Mes taip pat džiaugiamės sielvartais, žinodami, kad sielvartas ugdo ištvermę, ištvermė – patirtį, patirtis – viltį. O viltis neapvilia, nes Dievo meilė išlieta mūsų širdyse per Šventąją Dvasią, kuri mums duota* (Romiečiams 5, 3–5).

Gyvenimas be baimės ir nerimo

Po išgelbėjimo pradėjau jausti didžiulį alkį žinioms apie Kristų – pradėjau skaityti Bibliją, žiūrėti vaizdo įrašus apie tikėjimą, norėjau žinoti viską. Jaučiausi taip, tarsi būčiau visą gyvenimą gyvenusi po akmeniu ir dabar turiu visus pavyti.

Taip pat Viešpats į mano širdį įdėjo nepajudinamą ramybę. Visuomet buvau didelė nerimautoja, todėl šį pokytį pajaučiau ryškiausiai. Dingo mano karo, ligų ir visos kitos baimės. Jaučiausi taip, tarsi būčiau pradėjusi gerti nerimą malšinančius vaistus.

Mano širdis pilna džiaugsmo ir dėkingumo. Aš laiminga, nes kiekvieną dieną jaučiu Viešpaties buvimą šalia. Laiminga, kad sutikau tokį didžiulį brolių ir sesių būrį Kristuje.

Dėkoju Kristui kasdien, kad Jis taip kantriai beldė į mano širdies duris, ilgai ir nepavargdamas, nors buvau tokia priešiška. Viešpaties gailestingumas ir gerumas yra beribis.

gyvieji šaltiniai

Žurnalo „Gyvieji šaltiniai“ leidyba vykdoma rėmėjų aukų dėka.

Dėkojame Jums ir kreipiamės, prašydami skirti mūsų fondui

1,2 proc. GPM

Prašome Jūsų užpildyti formą įrašant misionieriško labdaros fondo „Šviesa Rytuose“ duomenis internetu www.vmi.lt iki gegužės 1 d.
Įmonės kodas 292014790

k n y g o s • m u z i k a • v i d e o • ž u r n a l a i

Knyga skirta nuoširdžiai norintiems pažinti Dievą, Jėzų Kristų ir išgelbėjimą. Ikimokyklinio ir jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikams. Biblijos istorijos perpasakojamos taip, kad būtų ir suprantamos, ir įdomios.

Kokybiška, turininga, Biblija grįsta, paprastai parašyta knyga atveria savo skaitytojams Gelbėtojo Kristaus gimimo panoramą ir grožį. Skleisdamas šios knygos puslapius skaitytojas pažins Jėzaus Kristaus asmenybę ir pamatys, kaip praktiškai taikyti tiesą savo gyvenime.

Ieškokite www.km.lt

km.lt

RADIJAS GYVENIMUI

www.xfm.lt

104.7 | 88.1 | 91.4 | 102.1 | 106.9 | 106.1 | 88.5
VILNIUS | KAUNAS | KLAIPĖDA | ŠIAULIAI | PANEVĖŽYS | KĖDAINIAI | BIRŽAI

Malonūs skaitytojai,

kviečiame Jus 2025 metams prenumeruoti žurnalus „Gyvieji Šaltiniai“, „Vera i Žizn“, „Tropinka“ internetu tik per www.post.lt nurodytas prenumeratos svetaines

Visų žurnalų metinė prenumeratos kaina – 15 eurų.

Prenumeruoti galima kiekvieną žurnalą atskirai.

Leidiniai išleidžiami:

„Gyvieji šaltiniai“ – 4 kartus per metus,
„Vera i Žizn“ bei „Tropinka“ – 6 kartus per metus.

Leidinių indeksai:

„Gyvieji Šaltiniai“ 5397,
„Vera i Žizn“ 5398,
„Tropinka“ 5399.

Ačiū, kad skaitote mūsų leidinius!

Žurnalus galite prenumeruoti internetinėje svetainėje www.prenumeruok.lt, www.km.lt bei mūsų redakcijoje, adresu: Pylimo g. 20-10, LT-01118, Vilnius

Knygų galite įsigyti mūsų raštinėje arba internetu www.km.lt

kviečiame prenumeruoti „Vakaro žvaigždėlę“ 2025 metams!

Užsiprenumeruoti leidinį galite:

- parašydami mums laiškutį el. paštu prenumerata@zvaigzdele.lt arba redakcija@zvaigzdele.lt;
- internetiniuose puslapiuose: www.km.lt; www.prenumerata.lt ir www.prenumeruok.lt;
- kiekviename Lietuvos pašto skyriuje.

PRENUMERATOS KAINA METAMS – 18 EUR.

ieškauDievo.lt

Nes tai ir yra Dievo
meilė – vykdyti
jo įsakymus. O jo
įsakymai nėra sunkūs.
– 1 Jono 5, 3

Mylimieji, mylėkime vieni
kitus, nes meilė yra iš
Dievo, ir kiekvienas, kuris myli,
yra gimęs iš Dievo ir pažįsta
Dievą. Kas nemyli, tas nepažino
Dievo, nes Dievas yra meilė.
– 1 Jono 4, 7–8

Mylėsi Viešpatį,
savo Dievą,
visa širdimi, visa siela ir
visomis jėgomis.
– Pakartoto Įstatymo 6, 5

Kaip susitaikyti su Dievu?

Viešpaties meilė mums pasirodė Jėzaus Kristaus atėjimu į šį pasaulį, Jo gyvenimu tarp žmonių, mirtimi ant kryžiaus ir prisikėlimu iš mirusiųjų. Kristaus mirtimi Dievas siūlo tau nuodėmių atleidimą, Jo prisikėlimu – amžinojo gyvenimo dovaną. Tau tereikia ją priimti. Nuoširdžiai patikėk, kad Jėzus Kristus mirė už tave ir prisikėlė, kad suteiktų tau nuodėmių atleidimą ir amžinąjį gyvenimą.

Priimk Jėzų Kristų į savo širdį dabar. Gali pakviesti Jėzų ateiti į tavo gyvenimą meldamasis tokia malda:

Viešpatie Jėzau, aš pripažįstu, kad esu nusidėjęs ir man reikia Tavo atleidimo. Aš tikiu, kad Tu mirei ant kryžiaus, praliedamas savo brangų kraują dėl mano padarytų nuodėmių. Tikiu, kad prisikėlei iš mirusiųjų ir šiandien esi gyvas. Atleisk, Viešpatie, visas mano nuodėmes ir nuplauk jas savo šventuoju krauju. Ateik į mano širdį ir į mano gyvenimą. Priimu Tavo amžinojo gyvenimo dovaną ir savo širdimi tikėdamas, lūpomis išpažįstu Tave savo sielos Gelbėtoju ir gyvenimo Viešpačiu. Amen.

Jeigu meldeisi šia malda nuoširdžiai, visu protu, visa širdimi ir visa savo esybe tikėdamas tuo, gali būti tikras, kad Jėzus atėjo į tavo širdį ir tapo tavo gyvenimo Viešpačiu.

Drąsumas nereikalauja,
kad eitume per ką nors
pavojinga. Jis tiesiog reikalauja,
kad ir toliau dalytumės su
žmonėmis Dievo meile, kad ir
kur būtume.
– Tom White

N**e**t bailys gali
šlovinti Kristų, bet
reikia drąsaus žmogaus,
kad Juo sektų.
– Autorius nežinomas

Tikras Kristus sekėjas
neklaus: „Jei priimsiu šią
tiesą, kiek man tai kainuos?“
Jis sakys: „Tai yra tiesa. Dieve,
padėk man ja vadovautis, kad
ir kas nutiktų!“
– A. W. Tozer

ISSN 1822-9336

gyvieji šaltiniai
www.gyviejisaltiniai.lt